№ 218. Czwartek 24. Września 1863. Rok wydania 53.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

(Ofiary na pogorzelców.)

Urząd powiatowy w *Mielnicy*, w obwodzie czortkowskim, zebrał w swoim powiecie na pogorzelców *Wiśnicza* 18 zł., a na pogorzelców *Brzeska* 31 zł. 39 c. w. a., i pieniądze te zostały już odesłane przełożonemu obwodu krakowskiego.

Gmina *Macoszyn*, w obwodzie żółkiewskim, obowiązała się po wieczne czasy dla zaprowadzenia regularnej szkoły parafialnej u siebie, istniejący już bydynek szkolny wraz z pomieszkaniem nauczyciela pod nr. 67 utrzymywać zawsze w dobrym stanie, sprawiać porządki szkolne, czuwać nad ochędóstwem szkoły, dostarczać na opał szkoły rocznie 4 niż. austr. sągów miękkiego drzewa lub też relutum w kwocie 12 zł. w. a., a nakoniec płacić każdoczesnemu nauczycielowi 100 zł. w. a. rocznie w taki sposób, ażeby pobierał procenta od czterech na cele szkolne ofiarowanych obligacyi pożyczki narodowej w ogólnej sumie 1800 złr. m. k., a resztę brakującej ze 100 zł. w. a. kwoty od gminy.

Na polepszenie tej dotacyi zapewnił gr. kat. pleban tamtejszy imx. Jan Pełech na czas swego plebaństwa rocznie 2 mierzyc żyta ozimego albo relutum w kwocie 6 zł. w. a.

Okazaną temi ofiarami pożyteczną dla ogółu dążność ku poparciu oświaty między ludem wiejskim podaje c. k. galicyjskie Namiestnictwo z wyrazem należytego uznania do wiadomości powszechnej.

(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 18. września r. b. nadać najłaskawiej woźnemu przy sądzie obwodowym w Rzeszowie, *Maciejowi Słowaszek*, przy sposobności przeniesienia go w stały stan spoczynku w uznaniu jego prawie pięćdziesięcioletniej wiernej służby, srebrny krzyż zasługi.

Część nieurzędowa.

Lwów, 24. września.

Obok odbywających się teraz plenarnych posiedzeń izby deputowanych rady państwa obradują też pilnie wydziały tej izby. I tak przedwczoraj po południu miały posiedzenia wydziały finansowy i asocyacyjny. Ten ostatni załatwił jednak tylko kilka paragrafów, które z wyjątkiem małych zmian w stylizacyi, przyjęte zostały zgodnie z projektem rządowym. Zaś z uchwał wydziału finansowego wymienia *Jen. Kor.* jako najważniejszy, że obrady nad ustawą o należytościach mają być ukończone dopiero po wniesieniu spodziewanej w tym względzie noweli, i że jeneralne sprawozdanie będzie dopiero wtedy przedłożone izbie, aż się ukończą wybory w Siedmiogrodzie, wyjąwszy, jeżliby załatwienie budżetu miało doznać przeto zanadto wielkiej zwłoki. Prócz tego uchwalił wydział podwyższenie podatków, takie jak w zeszłym roku.

Ta sama *Jener. Kor.* przynosi także rodzaj półurzędowego sprostowania. *Fremdenblatt* z 22go b. m. donosił, „że po zamknięciu debaty w sprawie Rogawskiego zabrał głos minister sprawiedliwości, i oświadczył imieniem rządu, że nie ma nic przeciw przyjęciu wniosku wydziałowego w przedłożonym składzie.“ Doniesienie to prostuje teraz *Jener. Kor.* w ten sposób: że minister sprawiedliwości oświadczył tylko, iż nie sprzeciwia się zformułowaniu wniosku wydziałowego, o ile tenże nie zawiera w sobie żadnego motywowania, a zatem nie poddaje żadnych motywów pod uchwałę izby. Zresztą zaś obstaje minister przy tej zasadzie, że izba nie ma prawa rozstrzygać, czy uchwała sądu krajowego była słuszną, lecz tylko może ona, nie zapuszczając się w krytykę uchwały sądowej, wziąć pod rozwagę, czy będzie pożyteczniejszem dla dobra państwa z chwilowem zatamowaniem procedury sądowej zrobić użytek z swego przywileju, czy też pozostawić wolny bieg sprawiedliwości.

W uzupełnieniu doniesień swoich o zamachu na jenerała Berga podaje najnowsza *Jeneralna korespond.* następujące jeszcze szczegóły. „Wszystkiego miano rzucić siedm bomb, które wszystkie explodowały, a oprócz tego padł strzał z ręcznej broni. Śród takich okoliczności wydaje się ocalenie osób siedzących w powozie prawdziwie cudownem. Do odwrócenia niebezpieczeństwa przyczyniło się głównie to, ze powóz był do połowy kryty. Oprócz koni powozowych zostało dwa konie lekko, a siedm ciężko ranionych. Nie tylko pałac Zamojskiego, ale także sąsiedni klasztor przetrząsano ściśle i obsadzono, przyczem aresztowano kilka podejrzanych osób. Pomiędzy innemi rzeczami znaleziono w pałacu koperty listowe, adresowane do znanych uczestników powstania.“ — Wcale inaczej jednak donosi *Czas* o tym wypadku. Podług niego padły granaty nie z domu ani z pałacu Zamojskiego, lecz z chodnika przez kogoś przechodzącego, a w każdym razie sprawcy się oddalili, nim wojsko nadeszło. Dopiero bowiem w kwandrans po tem na rozkaz Berga wojsko zamknąwszy ulicę wpadło do pałacu Zamojskiego i do dwóch kamienic przyległych, z których wyrzucono 1500 mieszkańców, a meble ich i inne ruchomości wyrzucone przez okna zapalono na ulicy, tak iż wielki płomień wzniósł się po nad dachy. Tym sposobem padły także ofiarą zniszczenia biblioteka hrabiego Zamojskiego, archiwum towarzystwa żeglugi parowej i biblioteka i rękopisma słynnego oryentalisty profesora Kowalewskiego. Prócz tego aresztowało wojsko wszystkich mężczyzn, pobiwszy wprzód kilku niemiłosiernie, między innymi Bartmańskiego, naczelnika żeglugi parowej. Między uwięzionymi znajduje się dwóch młodych Zamojskich, i książę Tadeusz Lubomirski, szanowny prezes towarzystwa dobroczynności.

Polski „rząd narodowy“ wydał pod dniem 15. sierpnia do swego ajenta w Paryżu księcia Czartoryskiego obszerny memoryał, który ogłosiły już dzienniki tak krajowe jak i zagraniczne, a teraz donosi telegram *paryzki* z dn. 22. b. m., że także *Monitor* ogłosił to pismo w swoich szpaltach. Prócz tego ogłosił już także *Monitor* odpowiedź Rosyi na ostatnią notę francuzką w sprawie polskiej.

Z Turynu donoszą do *Jen. Kor.*, że znowu świeże i godne uwagi pogłoski obiegają w tamtejszych kołach politycznych. Słychać, że pod porę bliskiego rozwiązanie Królowej portugalskiej, mają zjechać do Lizbony książę Napoleon z małżonką, księżna Klotylda siostra młodej Królowej, książę Carignano i książę Aosta, aby z Królem Don Louis i Królem Don Fernando w kole familijnem ułożyć ożenienie następcy tronu włoskiego. Mówią jednak, że głównym przedmiotem narady familijnej ma być wystąpienie Portugalii przeciw Hiszpanii, a ci, co znają dokładnie stosunki obu krajów, zapewniają, że to jest niezawodną prawdą, i że teraźniejsza sytuacya Europy zdaje się dla Portugalii być bardzo stosowną do ukazania się w właściwem świetle.

Dnia 21. b. m. nastąpiło w Kopenhadze otwarcie duńskiej rady państwa. W izbie ludu proponował minister spraw wewnętrznych odroczenie aż do 11. stycznia. Ministerstwo wojny wydało ogłoszenie, które zawiera szczegółowe rozkazy względem środków potrzebnych do zabezpieczenia spiesznego rozwinięcia wojennych sił armii.

Monarchia Austryacka.

Wiedeń, 22. września. *(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)* Jego Exc. minister stanu otrzymał od Namiestnika Wyższej Austryi następującą depeszę telegraficzną: „Linz, 20. września. Najjaśn. Pan przejechawszy wczoraj wieczorem przez Linz przybył dziś o godzinie 1¾ zrana w towarzystwie Wielk. Księcia Toskańskiego i księcia Thurn-Taxis w najlepszem zdrowiu do Ischlu. U wjazdu do ulicy Ebensee, ozdobionej rzęsiście oświetlonemi łukami trymfalnemi, chorągwiami i balonami, jak również u wejścia do wili cesarskiej, witała Monarchę ludność, zebrana licznie pomimo poźnej nocy, hymnem ludu i hucznemi okrzykami radości.„ — Jej Mość *Cesarzowa* udała się przedwczoraj do Reichenau, gdzie kilka dni zabawi.

Pod prezydencyą Arcyksięcia Rainera odbyła się wczoraj w południe rada ministeryalna. — Arcyksiążę *Franciszek Karol* udał się do Ischlu na zapowiedziane łowy.

Deputacya mexykańska spodziewana jest we środę w Miramare. — Minister handlu, hrabia *Wickenburg*, powrócił z Karlsbadu do Wiednia.

(Posiedzenie izby deputowanych z d. 21. września.) Na ławie ministrów zasiedli pp. *Schmerling*, *Mecsery*, *Lasser*, *Burger* i *Hein*.

Po odczytaniu protokołu oznajmił *prezydent*, że nadesłane od lwowskiego sądu krajowego akta w sprawie Rogawskiego oddane zostały wydziałowi.

Dalej odczytał *prezydent* reskrypt ministra sprawiedliwości, który oznajmia izbie, że krakowski sąd krajowy uwolnił Rogawskiego zaraz dnia 17. b. m. wieczorem.

Przystąpiono do porządku dziennego i uskuteczniono zaraz wybór sekretarzy; poczem przyszedł pod obrady następny przedmiot porządku dziennego, dalsze sprawozdanie wydziału w sprawie Rogawskiego.

Prezydent oświadcza, że musi znowu zaproponować tajne posiedzenie, ponieważ zachodzą takie same powody, jak na poprzedniem posiedzeniu, i może wypadałoby zażądać szczegółów od ministra sprawiedliwości, który mógł ich udzielić tylko przy drzwiach zamkniętych.

Galerye zostały opróżnione i rozpoczęło się tajne posiedzenie. W ciągu obrad wszedł do izby Jego Excel. hrabia Degenfeld.

O godzinie $1^1/_2$ ogłosił prezydent następujący rezultat tajnego posiedzenia: „Izba nie udzieliła na teraz lwowskiemu sądowi krajowemu żądanego pozwolenia do aresztowania i sądowego ścigania deputowanego Rogawskiego.“ Na tem skończyło się posiedzenie; przyszłe naznaczone na czwartek.

Anglia.

(Depesza lorda Russela do posła angielskiego w Petersburgu w sprawie polskiej.)

(Dokończenie.)

Książę Gorczaków wspominając o tych punktach, mówi: „Jedyna stypulacya, któraby mogła budzić wątpliwość, ażali cesarz rosyjski posiada kraje polskie mocą tego samego prawa, co i inne swoje kraje, jedyna stypulacya, któraby mogła prawa jego czynić zawisłemi od pewnych warunków, jest zawarta w dwóch miejscach“ (traktatu), które przytacza. Lecz jest tam jeszcze jeden ustęp, którego ks. Gorczaków nie przytacza. Czytamy na początku artykułu pierwszego: „Księstwo Warszawskie z wyjątkiem prowincyi i powiatów, o których rozporządzają artykuły następne, przyłącza się do państwa rosyjskiego, ma być z niem po wieczne czasy złączone konstytucyą, i po wieczne czasy ma zostawać w posiadaniu J. Mości cesarza Wszech Rosyi, jego dziedziców i następców.“ Gdyby w artykule tym nie rozumiano reprezentacyi narodowej, dość było powiedzieć: „ma być nieodwołalnie z niem złączone“, nie wspominając nic o konstytucyi. Rzecz jasna, że konstya właśnie jest ową wstęgą, która związała razem Polskę z Rosyą. Ważną jest wiedzieć, w czem zależała ta konstytucya, łącząca Polskę z Rosyą. Traktat nie przepisał jej, mocarstwa europejskie nie proklamowały jej. Ułożenie jej zostawiono całkiem do woli cesarza Aleksandra, lecz bądź co bądź — od chwili ogłoszenia należy ją uważać za ową konstytucyę, którą mieli na myśli autorowie traktatu wiedeńskiego. To było przyczyną, dlaczego rząd Jej król. Mości w drugim punkcie z rzędu punktów, proponowanych gabinetowi petersburskiemu, wniósł „reprezentacyę narodową z atrybucyami podobnemi do tych, jakie ustanowiła karta konstytucyjna z d. 15.—27. listopada 1815“.

5. Przechodząc do pojedyńczych propozycyj rządu Jej k. Mości, powiada Gorczaków co do 6 punktów, że większa częć oznaczonych przez mocarstwa reform „już za nakazem naszego Wysokiego monarchy albo zadekretowaną została albo już jest w projekcie.“

Ku końcowi depeszy przychodzi wzmianka o reformach, „które Jego c. Mość wziął za podstawę tak co do rzuconego już nasienia, jak co do rozwoju tych, które najprzód kazał przeczuwać.“ Wstęp ten, jakkolwiek ani pewnego zaręczenia reprezentacyi narodowej z skutecznemi środkami kontroli, ani administracyi narodowej nie zawiera, przecież upoważnia jako tako mieć otuchę, że cesarz Aleksander w końcu natchnień swej dobrotliwości i rad Europy posłucha.

Propozycya zawieszenia broni, zostaje odrzuconą „tego bowiem wymaga słuszność w obec wiernych wojsk cesarza, w obec pokojowo usposobionej większości Polski i Rosyi, którą agitacye te boleśnemi obarczają ofiary.“

Zaproponowana konferencya mocarstw, które podpisały traktat wiedeński, zostaje odrzuconą, a z tem oraz nadzieja bezwłocznego i przyjacielskiego porozumienia.

W miejsce tej słusznej i przyjętą być mogącej propozycyi stawia Rosya z swej strony inną, aby trzy mocarstwa, które przed ogólnym traktatem wiedeńskim przedłożoły udzielne traktaty między Austryą a Rosyą i Prusami a Rosyą, aby się zeszły i potem Francyę i Anglię o rezultacie swoich rokowań uwiadomiły.

Dwa są powody, wystarczające do zniweczenia tej propozycyi:

1. Traktaty wspomniane, nie bacząc już na zawarte w ogólnym traktacie wiedeńskim postanowienia, ściągają się jedynie do spraw materyalnych, jakoto: użytkowanie brzegów rzek, rozporządzenia co do prowadzenia galarów, wolny przechód towarów z jednej prowincyi do drugiej i tym podobne inne, ułatwienia komunikacyi i handlu dotyczące rzeczy. Spraw politycznych ani w ogóle, ani szczegółowo nie masz tam śladu.

2. Konferencya taka wprowadziłaby widocznie Austryę w położenie dziwne, z stosunkami jej do Francyi i Anglii w żaden sposób niezgodne.

Dla tego też Jego Mość cesarz Austryi w naturalnem uczuciu swej godności propozycyę rosyjską odrzucił bezzwłocznie.

Rząd Jej król. Mości udzielając swych zdań księciu Gorczakowowi, ma jeszcze niezbity obowiązek do spełnienia. Ma on najpierwej zwrócić uwagę JEksc. na groźny stan rzeczy i na odpowiedzialność, jaką ten stan na Rosyę nakłada. Anglia, Austrya i Francya wskazały na naglącą konieczność, aby położony został koniec stanowi rzeczy, tak pełnemu niebezpieczeństw dla Europy. Podały one zarazem i środki, któreby ich zdaniem użyć trzeba w tym celu, i ofiarowały Rosyi swój współudział, aby tem pewniej cel swój osięgnąć mogła.

Jeżeli Rosya nie uczyni tego wszystkiego, co od niej zależy, gwoli poparcia umiarkowanych i pojednawczych zamiarów trzech mocarstw, jeżeli nie wejdzie na drogę, którą jej propozycye przyjacielskie otworzyły, tedy uczyni się sama odpowiedzialną za ważne skutki, jakie dalsze trwanie niepokojów w Polsce za sobą pociągnie.

Russell.“

Francya.

Paryż, 19go września. *(Dzienniki o sprawie polskiej.)* Sprawa polska w obec publikacyi trzech not wystąpiła znów jawniej na polu dyskusyi. Publikacya ta wzmocniła w kółkach politycznych i finansowych mniemanie, iż między trzema mocarstwami panuje zupełna zgoda, i nie można przypuścić, ażeby ze sprawy polskiej zupełnie wycofać się miały. Korespondent powszechnej augsburskiej gazety pisze pod tym względem co następuje:

„Między trzema wielkiemi mocarstwy prowadzi się dalej dyskusya, która w loicznem następstwie argumentów w trzech depeszach zawartych do środków przymusu doprowadzić musi. Dziś po długiej przerwie znów po pierwszy raz dały się słyszeć głosy wojenne, które i na giełdę wpływ swój wywarły. W wyższych sferach rządowych spostrzedz można ton ostrzejszy. Czy gabinet paryzki wystąpi z wnioskami w Wiedniu i Londynie? lub czyli też cała sprawa odgrzana będzie jedynie dla ciała prawodawczego, ażeby toż nie było obowiązane zaprotokołować jedynie visum et repertum — trupa? Jeżeli *Pays* zapewnia, iż Polska w żadnym razie nie wpadnie w przepaść, w jakiej była po porażce 1831 roku, to rząd francuzki albo wiedzieć musi, iż Rosya zamierza uspokojenie powstania w duchu ludzkim i liberalnym, albo też kwestyę tę uważa jako sprawę swego honoru a nawet i swego bytu, i ratować chce Polskę, jeżeli cywilicacya rosyjska bezsilną się okaże. Jakkolwiek bądź, pewną jest rzeczą, że umysły znów się niepokoją, i wcale się nie zdaje, ażeby wesołość księcia Gorczakowa podzielać miano.

Zaś *La France* zamieściła artykuł następujący:

„Francya, Anglia i Austrya złączyły się, ażeby podnieść głos na korzyść Polski w imieniu praw bohaterskiego tego narodu, w imieniu traktatów, w imieniu równowagi społeczeństw, w imieniu ludzkości. Postawiły warunki, wyraziły środki mogące zaspokoić Polskę i Europę.

„Rosya odmawia lub wymija kwestyę. Cóż czynić wypada? Wydać wojnę Carowi? Dobrze; lecz niech Europa wystąpi jak jeden mąż, i niech armie swe złączy z nami dla poparcia reklamacyi.“

„Lecz nie! Anglia wyraźnie oświadcza, iż nie pójdzie poza kroki dyplomatyczne, Austrya wcale nie ma zamiaru poruszyć swe wojsko. Czyż Francya sama ma wystąpić w sprawie, która wszystkich interesuje?“

„Z naszej strony powtarzamy po raz drugi, że nie!“

„Nie odpychamy wcale akcyi silniejszej niż dyplomatyczna, lecz pod warunkiem, że sztandar Anglii, Austryi i wielkich mocarstw przychylnych sprawie polskiej, powiewać będzie obok naszego sztandaru.“

„Chcemy, ażeby sprawa polska do samego końca uważana była jako europejska. Nie jest ona bowiem sprawą wyłącznie francuzką, ani nie jest w wyłącznym interesie Francyi.“

„Bo gdyby Francya sama poczęła wojnę z Rosyą, posądzanoby ją o tajne zamiary, o myśli ambitne, zkąd wynikłyby najokropniejsze komplikacye.“

„Powiedzieliśmy to juz dwadzieścia razy! Powtarzamy to jeszcze raz, ponieważ stronnicy wojny, zdaje się, zupełnie o tem zapominają.“

Włochy.

Rzym, 17. września. *(Jubileusz w Rzymie na intencyę Polski. — Różne wiadomości.)* Druga procesya, która się wczoraj odbyła z powodu jubileuszu na intencyę Polski ogłoszonego, świetniejszą jeszcze była niż pierwsza. Sto piędziesiąt tysięcy ludu było zgromadzonego około bazyliki świętego Jana w Lateranie i w okolicy kolizeum. Poseł austryacki, p. baron Bach, przybył na procesyę z Albano i udał się w galowej karycie do kościoła Panny Maryi. Papież, którego nie oczekiwano, przybył do bazyliki, w której spotkał procesyę Polaków, śpiewających w języku swym narodowym. Ojciec święty łaskawą im okazał przychylność.

Deputacye z okolic Rzymu i z gór apenińskich uprosiły u Papieża przedłużenie jubileusza do dnia 20. września włącznie.

Turyn, 18. września. Dziennik *Italie* donosi, że sąd przysięgłych w Santa Maria pod Casertą, wyznaczony został do sądzenia bandytów z parowca „Aunis“ przez Francyę wydanych.

Do *Jen. Kor. austr.* donoszą z Spezzii, iż na tamtejszych warsztatach marynarskich wielki ruch teraz panuje, tak iż liczba

robotników znacznie pomnożona być musiała. Parowce i łodzie działowe w budowie będące, muszą być ukończone do końca marca 1864 roku, w którym to czasie przybyć też mają do Spezzii dwie fregaty śrubowe z warsztatów francuzkich w La Seyne pod Tulonem i statek pancerny z Anglii.

Z Brescii donoszą o przybyciu tamże Polaków, pp. Choromańskiego i Siederowicza, którzy już przed czterma miesiącami znaczną ilość broni w fabrykach tamtejszych obstalowali. Część broni tej wysłana została do Szwajcaryi; należytość za nią gotowemi pieniadzmi zapłacono.

Turcya.

(Wiadomości pobieżne.) Z Belgradu donoszą do *Jener. Kor.* We wszystkich częściach Serbii zbiory tegoroczne z przyczyny posuchy wypadły jak najgorzej; a to tem dotkliwiej uczuć się daje, gdy właśnie teraz egzekwowane są podatki, co zmusza lud przedawać jęczmień za granicę. Wkrótce w całej Serbii będzie ukończony opis majątków; niektóre nieuniknione pomyłki będą sprostowane, a gdy ludność przekona się o stosowności i słuszności nowego systemu podatkowego, będzie on pewnie wszędzie chętnie przyjęty. Gdy domy Turków w Belgradzie oszacowane zostały ze strony serbskiej dla obliczenia przypadającego wynagrodzenia, Turcy zajęli się także oszacowaniem, i zachodzi pytanie, jak będzie wyrównana różnica wartości szacunkowej. Belgradzka konna milicya narodowa ma muzykę, która dotąd była pieszą; z polecenia księcia muzyka ta ma także dostać konie.

Dziennik powyższy donosi z Bulgaryi: Od pewnego czasu Bulgarowie zajmują się stosunkami Macedonii, a dzienniki bulgarskie ubolewają nad niebezpieczeństwem, jakie tam zagraża narodowości bulgarskiej, i podają środki zaradcze. *Pszczoła Bulgarska* radzi, aby Bulgarowie w Konstantynopolu utworzyli stowarzyszenie mające na celu wysyłanie do Macedonii nauczycieli, którzyby byli zdolni wyprzeć Hellenizm, zreorganizować szkoły w duchu bulgarskim, a w kościołach język grecki zastąpić słowiańskim. Tym tylko sposobem narodowość bulgarska w Macedonii mogłaby być uratowana.

Z Konstantynopola piszą do *Austria:* Na morzu Czarnem zdarzają się co rok liczne wypadki rozbicia okrętów, z których 60 na 100 pochodzą zwykle ztąd, że kapitanowie ledwo przy największej usilności znajdują przystęp do Bosforu. Za przyzwoleniem wszystkich konzulatów utworzono tu przed kilkoma laty komitet, który na podstawie udzielonego mu projektu, miał w interesie ludzkości wypracować plan i obmyśleć środki zaradcze. Po obu stronach Bosforu do Karabruny i Kilii miały być ustawione odpowiednie znaki, i okręta zaopatrzone we wszystkie aparata do ratowania, tudzież tak zwane bateryе rakietowe wzdłuż najniebezpieczniejszego wybrzeża. Rzecz jednak poszła w odwłokę. Teraz dopiero pewien inżynier austryacki z Wenecyi wypracował plan, który zdaniem mężów zawodu z wyjątkiem kilku punktów jest bardzo praktyczny. Chodzi tylko o kapitał 25.000 f. sz., i jest pytanie, czy rząd tę sumę udzieli, czy ma być ściągnięty przez pobieranie opłaty od okrętów. Słuszna byłoby, aby Porta wzięła koszta na siebie. Nakazuje to ludzkość, a zresztą tym sposobem podniósłby się handel, ponieważ premie asekuracyjne, które wynoszą teraz 4 do 5 prc. wartości ładunku, a w zimie jeszcze więcej, zostałyby zmniejszone.

Kronika.

(Pożary.) Na dniu 17. b m. powstał pożar z niewiadomej przyczyny w miasteczku Sieniawie w obwodzie przemyskim, w domu tamtejszego izraelity Abrahama B. i zgorzały trzy domy izraelickie.

W Krzywulance w obwodzie złoczowskim, zapaliła się 17. b. m. przypadkiem stodoła tamtejszego kowala Sebastyana L., i prócz niej zgorzał także jego dom mieszkalny z budynkami gospodarskiemi i kuźnią. W ciągu pożaru był wiatr tak gwałtowny, że pomimo najusilniejszej pomocy niezdołano nic uratować.

(Kolej galicyjska.) Wiedeńska „Presse" dowiaduje się z pewnego źródła, że wiadomość podana w naszym dzienniku, jakoby dyrekcya kolei Karola Ludwika układała się z braćmi Klein względem objęcia przez nich budowy kolei ze Lwowa do Brodów, jest zupełnie bezzasadna, a nawet sprzeciwia się uchwale piątego jeneralnego zgromadzenia akcyonaryuszów tej kolei, którą upoważniona została rada administracyjna, zrzecz się przywileju budowania tej linii. Przedsięwzięto zaś nanowo zbadanie linii wytyczonej ze Lwowa do Brodów dlatego tylko, by dla mogącego się utworzyć nowego towarzystwa oznaczył dokładnie kapitał potrzebny do budowy tej linii.

(Nowa wiosna.) W ogrodzie luxemburskim w Paryżu w alei obserwatoryum okryło się znowu kilka drzew kasztanowych zielonością i kwieciem obok dojrzałych już kasztanów. Zaś na promenadzie lugduńskiej w Belcours opadły już prawie wszystkie liście z kasztanów z powodu upałów.

(Numizmata znalezione.) We wsi Pusta Pata w komitacie Biharskim, pasterze znaleźli w stawie, który wysechł podczas tegorocznych upałów dzbanek 12 halb zawierający, a napełniony monetami z 16. i 17. wieku. Były tam monety Zygmunta III. Stefana Batorego, Ferdynanda I., Rudolfa i Maxymiliana, a oprócz tego pruskie, brandenburskie i rosyjskie.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

(Bank angielsko-austryacki.) *Allg. Ztg.* zawiera następującą korespondencyę z Londynu: Prospekt od roku zamierzonego banku angielsko-austryackiego, którego głównym koncesyonaryuszem zdaje się być lord Fermoy, został nareszcie wydany, a że większa część kapitału jest już pokryta subskrypcyami, przeto dalsze zgłoszenia będą przyjmowane tylko do 15. b. m. Według rzeczonego prospektu, ten nowy bank ma tytuł: „The Imparial Royal Privileges Union Bank of Austria." Przywilej rozciąga się na lat 90 i pozwala instytutowi prowadzić interesa bankowe w całej monarchii, i zakładać filie. Dla obznajomienia kapitalistów angielskich z tem przedsiębierstwem, prospekt wylicza następujące szczegóły: *a)* Ludność Austryi wynosi obecnie około 36,000.000, ma 890 miast, 2388 miasteczek, i 71·580 wsi. *b)* Podczas gdy w Anglii i Irlandyi, ma 30 milionów mieszkańców, istnieje przeszło 1500 banków na akcye, i ich filie, Austrya ma tylko dwa banki z kilkoma filiami. *c)* Zasady urządzenia banków angielskich są w Austryi prawie nie znane. Dyrektorowie spodziewają się, że będą mogli robić wielkie interesa, ponieważ od roku 1850 w którym Austrya zniżyła taryfe celną, przywóz powiększył się z 15,807.466 ft. sz. na 23,273.255 ft. sz. a wywóz z 13,652.494 ft. sz. na 31.068.725 ft. sz. Bank angielsko-austryacki z centralnemi biurami w Wiedniu i Londynie będzie mógł objąć znaczną część handlu ze wschodem, bo dotychczas kupcy tureccy i egipscy lewantyńscy i wołoscy, nie mieli innego środka do prowadzenia interesów wekslowych w Austryi tylko kosztowne i nie wygodne zakładanie firm filialnych w znaczniejszych miastach i portach monarchii. „Wielki, osobisty i polityczny charakter cesarza austryackiego, wyraża się dalej prospekt, łącznie z reformami, które tak mądrze zaprowadził, podniósł szczęśliwie położenie państwa, tak w administracyi krajowej, jak opinii publicznej. Te okoliczności są najpewniejszą rękojmią wzrostu pomyślności państwa, a zarazem powodzenia instytutu bankowego." Kapitał zakładowy wynosi 2 mil. f. sz.; będzie utworzony przez akcye po 100 f. sz., (które zapewne później będą podzielone na akcye po 20 f. sz.); z tego 10 prc. płaci się przy zgłoszeniu, a 20 prc. w ciągu trzech miesięcy.

Brzeżany, 21. września. Na targach w obwodzie Brzeżańskim były w pierwszej połowie b. m. następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów:

	Miejsce targu											
	Brzeżany		Bursztyn		Bóbrka		Chodorów		Przemyślany		Rohatyn	
	zr	cen.	zr	cen.	zr.	cen.	zr	cen	zr	cen.	zr	cen
	waluta austryacka											
Mec pszenicy . .	2	23	2	45	2	25	2	60	3	.	2	75
„ żyta . .	1	5	1	25	1	25	1	40	1	50	1	64
„ jęczmienia .	.	96	1	.	1	25	1	.	1	10	1	40
„ owsa . . .	.	71	.	60		75	.	60	1	10	.	96
„ breczki . .	1	13	1	.	1	.	1	.	2	.	1	29
„ kukurudzy .	.	.	1	75	2	40	.	.	.	.	2	10
„ ziemniaków .	.	54		56	.	40	.	.		80	.	50
Cetnar siana . . .	1	30	.	75	1	50	1	30	.	80	1	5
„ wełny		.	.	.	.		.			.	.	.
„ nasienia koniczu	.	.	.		.		.	.	.	.	38	.
Sąg drzewa twardego	4	50	6	.	7	.	5	20	6	.	5	4
„ „ miękkiego	3	50	5	.	6	.	4	10	4	.	3	36
Funt mięsa wołowego	.	12		12	.	12	.	10	.	14	.	12
Mas okowity . .	.	52	.	38	.	35	.	47	.	50	.	80

Ostatnia poczta.

Kraków, 23. września. *Krak. Ztg.* pisze: Dzisiejszej nocy patrol wojskowy pod Bronowicami Wielkiemi zatrzymał wóz, z którego na wezwanie patrolu odpowiedziano dwoma wystrzałami. Wóz zatrzymał się dopiero wtedy, gdy patrol dał za nim kilkakroć ognia. Właściciel wozu został aresztowany.

Dziś zrana przy rewizyi w hotelu saskim znaleziono na strychu w sianie 6 nabojów działowych, i te skonfiskowano.

W lasach Zerwankowskich, w powiecie leżajskim, patrol wojskowy znalazł dnia 20go zakopaną broń i amunicyę. W obecności komisyi wykopano 50 pistoletów, 25 długich i 32 krótkich karabinów i około 21 tysięcy ostrych nabojów. Niedaleko tego miejca c. k. wojsko znalazło także 24.400 ostrych nabojów, 30 rzemieni od ładownic i 41 ładownic, w trzeciem zaś miejscu 4000 nabojów i 36 karabinów.

Hermansztad, 22. września. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu krajowego Wittstock interpeluje o pochodzący z dawniejszych czasów zodatek od strzelb myśliwskich, i fundusz z tego utworzony. Następuje dalszy ciąg debaty nad drugą propozycyą królewską. Przyjęto §§. 12. i 13., tudzież 14. z poprawką Alduleana. §. 15. o korespondowaniu z władzami wojskowemi (w języku niemieckim) zmieniono na wniosek Baritiusa w ten sposób: W korespondowaniu z władzami wojskowemi gminy mają używać swego własnego języka, municypia zaś i ich władze według możności języka niemieckiego.

Frankfurt, 22. września. Na dzisiejszem posiedzeniu kongresu katolickiego w skutek sprawozdania komitetowego, złożonego przez profesora Philipps z Wiednia, względem kwestyi uniwersytetu katolickiego, zgromadzenie wstrzymało powzięcie uchwały specyalnej, zważywszy, że usunięta została kwestya bezpośredniej inicyatywy kongresu, ponieważ Papież przez breve z 23. sierpnia na prośbę wydziału utworzonego w Akwizgranie mianował Arcybiskupa kolońskiego swoim zastępcą.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. września.

Hotel George: PP. Marmorosz Grz., z Białokiernicy. — Br. Baum Fer., z Radocz. — Tomirowicz Fabian, z Warszawy. — Politalski Stanisław, z Przewrotny.

Hotel europejski: Lityński Wen., z Litwinowa. — Czermiński Stanisław, z Mieczyszczowa. — Raznowski Xaw., z Tartakowa.

Hotel angielski: Głowacki Alex., z Kiszenewa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. września.

PP.: Bogdanowicz Max., do Przemiwółek. -- Gnoiński Alex., do Danilcza. — Udrycki Adolf, do Wielkich Mostów. — Skibniewski Bron., na Podole. — Witosławski Wiktor, na Wołyń. — Puzyna Włodz., do Martynowa starego. — Krzyżanowski Mich. i Metlerkopf Adolf, na Podole.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 23. września 1863.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	''' 320.76	+12.5	72.5	południowy sł.	pogoda
2. god. po poł.	321.10	+16.5	58.4	połud.-zach. mi.	pochmurno
10. god. wiecz.	322.73	+12.1	70.4	zachodni „	„

Po południu deszcz 1···78.

TEATR.

Dziś teatr niem.: **„Martha oder der Markt zu Richmond,“** opera w 4 oddziałach przez W. Friedrich z muzyką Fryderyka Flotow.

Jutro teatr polski: **„Nelly purytanka“** czyli **„Dwór angielski w r. 1710“** obraz dramatyczny z epoki ówczesnej w 2 aktach z francuzkiego Pawła Duport, przełożony przez J. N. Nowakowskiego. Poczem po raz pierwszy **„Sto za sto“**, komedya w 1 akcie ze spiewkami pp. Tibout i Clairville tłumaczona przez W. Świeszewskiego.

Dnia 23. września 1863 r. wyciągnieto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujących pięć liczb:

46. 29. 30. 85. 50.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 3. i 17. października 1863 r.

Kurs lwowski.

Dnia 23. września.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	24 1/2	5	29
Dukat cesarski	„ „	5	27	5	32 1/2
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	9	9	19
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	74	1	76
Talar pruski	„ „	1	66	1	68
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—		
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	75	20	75	90
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	78	98	79	78
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	74	38	75	13
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	82	48	83	21
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	197	—	199	25

Kurs listów zastawnych w gal. stan Instytucie kredytowym

Dnia 23 września

	Instytut kupuje zł.	kupuje c.	sprzedaje zł.	sprzedaje c.	Za kupon wypada zł.	Za kupon wypada c.
Nowe na W. A. oprócz kuponów 100 złr. po	75	50	76	—	—	91 1/9
Dawne na M. K. „ „ 100 złr. po	79	27	79	80	—	95 2/3

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 23. września.

	złr.	kr.
5% Metaliki	76	70
5% pożyczka narodowa	82	90
Losy z 1860 roku	99	55
Akcye banku wiedeńskiego	796	—
„ „ kredytowego	189	90
Londyn, 10 funtów szterlingów	111	10
Dukat pojedyńczy	5	33
Srebro	110	75

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 21. września.

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	73.—	73.10
„ „ bez kuponów zwrotny po 5%	96.—	96.25
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	83 20	83.30
od kwiet. do paźd. po 5%	83.30	83.40
Z r. 1851 ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	76.90	77.—
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	77.—	77.20
dtto. po 4 1/2%	68.80	69.—
dtto. „ 4%	61.—	61.50
dtto. „ 3%	46.—	46.50
dtto. „ 2 1/2%	38.25	39.50
dtto. „ 1%	15.30	15.40
Przez. do wyl. z r. 1839 całe losy	159.50	160.—
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	156.50	157.—
Przez. do wyl. z r. 1854	94.75	95.25
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500zł.	100.—	100.10
Przez. do wyl. z r. 1860 po 100 zł.	100.10	100.20
Renty Como po 42 lir. aust.	17.25	17.50
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	72.—	72.50
„ 4 1/2%	68.50	69.—
„ 4%	60.50	61.—
„ 3 1/2%	53.—	53.50
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3%	—.—	—.—
„ 2 1/2%	59.—	60.—
„ 2 1/4%	52.—	53 —
„ 2%	47.—	48.—
„ 1 3/4%	41.—	42.—
dtto. z procent. za granicą „ 5%	72.—	72.50
„ 4 1/2%	68.50	69.—
„ 4%	60.50	61.—

B. Krajów koronnych. (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.)	pien.	towar.
Niższej Austryi	85.75	86.25
Wyż. Aust. i Salcb.	85.—	85.50
Czech	90.25	90.75
Morawii	88.50	89.—
Szląska	88.50	89. —
Styryi	87.25	87.75
Tyrolu	91.—	—.—
Kar., Krainy i Wyb.	87.—	89.—
Węgier	77.25	77.75

Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł.	pien.	towar.
Banatu Tem.	75.50	75.75
Kroacyi i Slawonii	76.25	77.—
Galicyi	74.80	75.—
Siedmiogrodu	75.—	75.50
Bukowina	74.—	74.50
Z klauzulą wylos. w r. 1867	73.80	74.—
Lomb. wen. poż. z r. 1859	92.50	—.—
Dług Tyrolu po 5%	—.—	—.—
„ 4%	60.50	61.—
„ 3 1/2%	— - -	—.—
Dług Salcburga „ 3%	60.50	61.—
„ 2 1/2%	—.—	—.—
Dług Krainy „ 2%	30.—	31.—
„ 1 3/4%	—.—	—.—

2. Stan oblig. domestykaln.

Po 3% za 100 zł.	27.—	—.—
„ 2 1/2% „ 100 „	22.50	—.—
„ 2 1/4% „ 100 „	20.25	—.—
„ 2% „ 100 „	18.—	—.—
„ 1 3/4% „ 100 „	15.50	—.—

3. Akcye.

(Za sztukę.)

Banku narodowego	797.—	798.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	192.—	192 10
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	649.—	651.—
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	1670.—	1672.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	184.—	184 50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. mon. konw.	147.—	147.50
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	126.—	126 25
Kolei Cisy po 200zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	—.—
Połud. kolei państ., lomb. wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 180 zł. (90%)	249.—	250.—
Kol. Kar. Lud. po 200zł. mon. konw.	198.—	198.50
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	—.—	40.—
dtto II. emis. po 200zł. m. k.	99.—	100.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	685.—	695.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	234.—	238.—
Kol. Bern. Ross. z pierwszeństwem po 200 zł. mon. konw.	195.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	—.—	145.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	432.—	433.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	244.—	246.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	393.—	395.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500zł. w. a.	395.—	398.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 200 zł. w. a.	275.—	277.—
Uprzywil. czeska kolej zachodnia po 200 zł. w. a.	160.75	161.25

4. Listy zastawne.

(za 100 zł.)

Banku narod. w m. k. 6let. z r. 1857 po 5%	102.50	103.—
10let. „ 1857 po 5%	91.25	91.50
przeznaczone do los. po 5%	—.—	—.—
Banku narod. w w. a. na 12 m. 5%	—.—	—.—
przezn. do losowania po 5%	86.75	87.—
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	75.—	75.25

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	97.—	97.50
detto detto w sreb. upr. za 100 zł. w. a.	92.90	93.10
Emis. z r. 1862 za 100 zł. wal. aust.	88.50	88.75
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	117.—	117.50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	116.50	117.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	90.50	91.—
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	88.50	89.—
Kol. Glogn. po 100 zł. m. k.	80.—	80.50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.—	95.50
Lloyda za 100 zł.	90.75	91.25
Uprzyw. czeska kol. zach. po 300 zł. w. a. (w srebrze) za 100 zł.	95.50	95.70
Połud. półn. kolej kom. po 5% za 100 zł.	78.25	78.75
Grac. Köflach. kol. i Tow. gór. po 400 zł. w.a. (1000 fr.)	75.—	80.—

6. Losy.

(za sztukę.)

	pien.	towar
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	137.20	137.40
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	92.—	92.50
Poż. Trye. po 100 zł. m. k.	113.—	114.—
„ „ po 50 zł. m. k.	52.75	53.25
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	33.75	34.25
Esterhazego po 40 zł. m. k.	94.—	95.—
Salma „ 40 „ „	35.75	36.25
Palfiego „ 40 „ „	34.25	34.75
Clarego „ 40 „ „	33.25	33.75
St. Genois „ 40 „ „	33.75	34.25
Windischgrätza 20 zł. „	21.25	21.75
Waldsteina 20 „	20.—	20.50
Keglevicha 10 „	14.75	15.—

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

Amsterdam za 100 zł. hol	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	93.90	94.—
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	94.—	94.—
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	82.90	83.—
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	111.—	111.10
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 lir. wł.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	43.80	—.—
Paryż za 100 fr.	43.90	43.90
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a	—.—	—.—
Wenecya za 100zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

Dukaty ces. men.	5.32	5.33
dtto. pełnej wagi	5.32	5.33
Korona	15.30	15.35
20frankówka	8.88	8.89
Rosyjski imperyał	9.16	9.20
Talar związkowy	1.66	1.66 1/2
Srebro	110.50	111.—
Kurs korony w c. k. kasach 13zł. 50c.		

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.